

Artist circle

লেব মার আৰু বৱকদেৱ জগৎ

১২
মার্ট দশমী
কৃতিত্ব

ପ୍ରେସ-ପ୍ରୋଡ଼କ୍ଷନଙ୍କେର
ନିବେଦନ

ଗାତ୍ର ମୁଖ୍ୟର କହେଦୀ

ଅନ୍ଧକାର ଏକ ଭାଙ୍ଗ ବାଡ଼ି । ସଂମୁଖୀନ ଏକ ନାରୀ ।

ମୁହଁତେର ଜଣେ ଇତ୍ତନ୍ତଃ କରେ ସତ୍ୟକିକ୍ଷନ୍ତଃ । ଜେଲ ଥିଲେ ବେରିଯେଛେ ଏହିମାତ୍ର ସେ । ଦାଗୀ କହେଦୀ ; ମୁଖୀ ନାରୀର ହାତ ଥିଲେ ଖୁଲେ ନିଲୋ ସୋନା ବୀଧାନୋ ଲୋହାଗାଢା । ଚଲେ ଯାବାର ମୁଖେ କେଂଦ୍ରେ ଉଠିଲୋ ବାଚା ମେଘେ ଏକଟା । ତିନିବାର ଚେଷ୍ଟା କରଲ ସତ୍ୟକିକ୍ଷନ୍ତର ସରେ ପଢ଼ିବାର । ତିନିବାରଇ ସେଇ ମେଘେ ଘେନ ବୁଝିତେ ପେରେଇ କେଂଦ୍ରେ ଉଠିଲୋ । ତାରପର ବିପର୍ବ ଘଟେ ଗେଲୋ ସତ୍ୟକିକ୍ଷନ୍ତର ମନେ କୋଥାଯାଇ । କୋଲେ ତୁଲେ ନିତେ ହୋଲୋ ଯାକେ, ତାକେ କି ଆର ସେ କୋନଦିନ ନାହିଁସେ ଦିତେ ପାରବେ ?

ଜେଲ ଥିଲେ ଛାଡ଼ା ପେରେ ସତ୍ୟକିକ୍ଷନ୍ତର ଯେ ମୋଜା ଗିଲେ ସେଇ ଅନ୍ଧକାର ଭାଙ୍ଗ ବାଡ଼ିତେ ଢକେଛିଲୋ, ମେଘ ପ୍ରାଣ ବୀଚାତେ । ଜେଲେ ଥାକିବାର ସମୟେଇ ତାରଇ ମତ ବନ୍ଦୀ ଅର୍କଣ ମିତ୍ର ।

ବଲେ ଏକଟି ଲୋକ ଜେଲ ଥିଲେ ପାଲାତେ ଗିଲେ ଧରା ପଡ଼େ ଏବଂ ପୁଲିଶର ଗୁଲୀତେ ମାରା ଯାଇ । ମାରା ଯାବାର ଆଗେ ହାସପାତାଲେ ସତ୍ୟକିକ୍ଷନ୍ତର ହାତ ଧରେ ସେ ମିନିତି ଜାନିଯେ ଯାଉ “ଆମାର ସ୍ତ୍ରୀ ଆର ମେଘେର ଭାର ତୋମାଯ ଦିଯେ ଗେଲାମ, ସାତନମ୍ବର କହେଦୀ !”

ସାତ ନମ୍ବର କହେଦୀ ଜାନଲୋ ନାୟେ ଅର୍କଣ ମିତ୍ରର ସ୍ତ୍ରୀର ଭାର ଆର ନିତେ ହୋଲ ନା, ନିଜେର ଭାର ସେ ହାଙ୍କା କରେ ଚଲେ ଗେଛେ । କିନ୍ତୁ ମେଘେ ! ସତ୍ୟକିକ୍ଷନ୍ତର ଏକ ଜେଲ ଥିଲେ ବନ୍ଦୀ ହୋଲ ଆରେକ ଜେଲେ । ହାତକଡ଼ାର ବନ୍ଦନ ଥିଲେ ଏବାରେ ମାଯାର ବନ୍ଦନ ।

ସତ୍ୟକିକ୍ଷନ୍ତର ଆଶ୍ରାମୀ ଫିରେ ଏବେ ଆରେକ କେନେକାରୀ । ବନ୍ତୀର ମେଘେ ବିନୋଦିନୀର ହାତେ ବାଚାକେ ତୁଲେ ଦିଯେ ସତ୍ୟକିକ୍ଷନ୍ତର ବଲେ, “ଆଜ ଥିଲେ ତୁଇ ମା ହଲି ବିରୁ !”

ବିନୋଦିନୀ ବାଁବିଯେ ଉଠିଲୋ, ବଲେ... ଯା ବଲେ ତା ବନ୍ତୀର ମେଘେ ବଲେଇ ବଲତେ ପାରଲେ ଆର ସତ୍ୟକିକ୍ଷନ୍ତର

ପରିଚାଳନା
ସୁରମ୍ଭୁର ଦାଶ୍ୱର

ସତେରୋବାର ଜେଲ ଥାଟା ବଲେଇ ତା ଚୁପ କରେ ଶୁନିବାର ପାରଲେ ।

କିନ୍ତୁ ପୁଲିଶ ଏମେ ଯେଦିନ ହାନା ଦିଲେ ବିନୋଦିନୀର ବାଡ଼ୀତେ, ସେଦିନ କୋଥାଯ ଗେଲ ବିନୋଦିନୀର ଝାଁବ ! ବଲେ ଏକଟି ସରେ ଯାଓ ନା ତୋମରା, ମେଘେଟା କାନ୍ଦିଛେ ଯେ, ଦୁଃ ଦିତେ ହବେ ନା—ବଲେ ସତ୍ୟ ସତ୍ୟ ବୁକେର କାହେ ମୁଣ୍ଡଟା ଗୁଞ୍ଜେ ଦେଇ ମେଘେର ।

ପୁଲିଶ ଚଲେ ଯାଇ । ନିଜେର ମେଘେ ନା ହଲେ କେଟୁ ବୁକେର ଦୁଃ ଦିତେ ପାରେ ?

ତୁ ଗୋଲମାଲ ବାଧଲୋ । ମେଘେ ବଡ଼ ହଛେ, ଆର ସତ୍ୟକିକ୍ଷନ୍ତର ଭାବରେ ବିନୋଦିନୀର ପରିଚୟ ମେଘେର ଗାହେଓ ଯଦି ଏଟି ଯାଇ, ତାହିଲେ ! ତାହାଡା ସତ୍ୟକିକ୍ଷନ୍ତର ନିଜେର ପେଶାଓ ତ ବଲବାର ନନ୍ଦ । ବନ୍ତୀର ଏଇ ଆବହାସ୍ୟାଯ କେମନ କରେ ବଡ଼ ହବେ ମେଘେ ? ବିନୋଦିନୀକେ ମନେର ଆଭାସ ଦେଉୟା ମାତ୍ର ଫୋସ କରେ ଉଠିଲୋ ସେ । ଆହତ ସାମରର ମତ ଗଜରେ ଉଠିଲୋ । ନବ ଚେଯେ ଯେ ଜୀବଗାଟା ନରମ, ଦାଗ ବସିଯେ ଦିଯେଛେ ଦେଖାନେଇ ସତ୍ୟକିକ୍ଷନ୍ତର ।

ଗୀତିକାର

ଚିତ୍ରଶିଳୀ	ଗୌରୀପ୍ରସନ୍ନ ମଜୁମଦାର	ପ୍ରଧାନ ସନ୍ତ୍ରଶିଳୀ
ବନ୍ଦୁ ରାୟ	କର୍ମସ୍ତୀବ	ମରୋଜ ମିତ୍ର
ଶ୍ରୀଯନ୍ତ୍ରୀ	କମଳ ମୁଖୋପାଧ୍ୟାଯ	ରମ୍ୟାନାଗାରାଧ୍ୟକ୍ଷ
ସତ୍ୟେନ ଦାଶ୍ୱର	ବ୍ୟବସ୍ଥାପକ	ଉମା ମନ୍ଦିକ
ସମର ବନ୍ଦୁ	ଶର୍ଵ ବନ୍ଦୋପାଧ୍ୟାଯ	ଷ୍ଟ୍ରୀମନ୍ତ୍ରୟ
ଶବ୍ଦ-ପୁନରାୟନେଖନ	ସମର ସେନ	କ୍ୟାଲକାଟା ଅର୍କେଷ୍ଟା
ମଧୁ ଶୀଳ	କ୍ଲପନ୍ତ୍ରୀ	ଦୃଶ୍ୟ ମଜ୍ଜା
ଶିଳ୍ପ-ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ	ନିତାଇ ମରକାର	ଡି. ଏମ. ପିଲାଇ
ସତ୍ୟେନ ରାୟ ଚୌଧୁରୀ	ବସନ୍ତ ଦତ୍ତ	ରବି ଘୋଷ
		ତଡ଼ିଂ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ
		ଦେବୁ ମଣ୍ଡଳ
		ଧିରେନ ଦାସ

ଶ୍ରୀ ଚିତ୍ର

ଗୀତାଙ୍ଗଳି ସ୍ଟୁଡ଼ିଓ

ମନି ବର୍ମା

ଜୀବନେର ମତ ପେଚନେର ପରିଚୟ ପେଚନେ ଫେଲେ ରେଖେ ସତ୍ୟକିଞ୍ଚିର ଏଗିଯେ ଗେଲୋ, ଯେବେକେ ନିଯେ । ଅଭିମାନେ ଫୁଲତେ ଲାଗଲୋ ବିନୋଦିନୀ, ତବୁ କିଛୁ ବଲତେ ପାରିଲୋ ନା ମେ ।

ନୁହନ କରେ ଜୀବନ ଆରଣ୍ଡ କରେ, ନୋତୁନ କରେ ଲଜ୍ଜା ପେଲୋ ସତ୍ୟକିଞ୍ଚି । ଅରୁଣା, ତାର ସେଇ ବାଚା ମେଯେ ଏତଦିନେ ଝୁଲେ ତତ୍ତ ହେବେ । ଟିଫିନ ନିଯେ ଗେହେ ସେଥାନେ ସତ୍ୟକିଞ୍ଚି । ଚାକର ବଲେ ଭୁଲ କରେଛେ ତାକେ ଯେବେରା । ଚେହାରା ପାନ୍ଟେ ଫେଲେ ସତ୍ୟକିଞ୍ଚି । ସେଲୁନେ ଗିଯେ ବିସର୍ଜନ ଦିଲେ ଦାଡ଼ି । ଚୋରାବାଜାରେ ଜାମା-କାପଡ଼େ ସାହେବ ମେଜେ ଦେଖା କରି ଥାନାର ବଡ଼ବାବୁର ସଙ୍ଗେ । ଚାକରୀ ଚାଯ ମେ । ମୃତ୍ୟାବେଳେ ଜୀବିକାର୍ଜନେର ଉପାୟ କରା ଚାହିଁ ତାର । ରହୁକର ହତେ ଚାଯ ବାଜୀକି ।

ଥାନାର ବଡ଼ବାବୁର ରୂପାରିଶେ କ୍ୟାନ-ଭ୍ୟାମାରେର କାଜ ପାଯ ସତ୍ୟକିଞ୍ଚି । ‘ସୁରଧୂନୀ’—ଅତ୍ୟାଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ତେଲେର ଏଙ୍ଗେଟ ମେ । କମିଶନେର ହାର ହିଣ୍ଣି ।

ସତ୍ୟକିଞ୍ଚିର ଜୀବନେ ପଯ୍ୟମା ଦିଯେ ସେ ତାର ତେଲ ପ୍ରଥମ କିନଲେ, ସତ୍ୟକିଞ୍ଚିର ତାର ହାତ ଥେକେ ପଯ୍ୟମା ନେବାର ସମୟ ଦେଖିଲେ ମେ ବିନୋଦିନୀ । ଏତ-ଦିନେ ଅଭିମାନେର ବରକ ଭେଦେ ଅନ୍ତରାଗେ ସ୍ନେହଧାରା ନାମଲୋ ଦାଗୀ କଥେଦୀର ମନେ ଆର ବଞ୍ଚିର ମେଯେ ବିନୋଦିନୀର ହଦିଯେ ।

କୁଥେର ଚରମ ମୁହଁତେ ଏହି ବିଷାଦେର ପଦଧରି । ପୁଲିଶ ଏମେ ଧରେ ନିଯେ ଗେଲ ତାକେ, ଚାରି ହସେହେ ସତ୍ୟକିଞ୍ଚିର ପାଶେର ବାଢ଼ିତେ । ପ୍ରତିବାଦେ ଫଳ ହଲ ନା । ସତେରୋବାର ଜେଲ ଥେଟେଛେ ମେ; ସେଥାନେଇ ଚୁରି ହୋକ, ପ୍ରଥମ ଡାକ ପଡ଼ିବେ ତାରଇ । ବିନୋଦିନୀ ପୌଛେ ଦିଲେ ଥବର ସତ୍ୟକିଞ୍ଚିର ବାଡ଼ିତେ, କିରିତେ ଏକଟୁ ଦେରୀ ହବେ ତାର ।

ସନ୍ଦେହବେଳାଯ ଛାଡ଼ା ପେଲୋ ସତ୍ୟକିଞ୍ଚି । ଚୋର ଧରା ପଡ଼େଛେ ମାଲ ମେମେତ । ବେରିଯେ ଏମେ ଏହି କରନ

ମାହ୍ୟର ବିଧାତାକେ ନୟ, ମାର୍ଗସକେଇ । ତାର ଚରମ ପ୍ରକ୍ଷଣ । ସତ୍ୟକିଞ୍ଚିର ଏକଜନ ଦାଗୀ ଚୋର—ଏହି ପରିଚୟ ଛାଡ଼ା ଦେକି କାହିଁ ମନେ ଆର କୋନ ଦାଗଇ କାଟିତେ ପାରବେ ନା କୋନଦିନ ?

ମନ୍ଦିର କମଳ ଗାଞ୍ଜୁଲୀ

ଅଧ୍ୟାତ୍ମିକ
ମଲିମା ଦ୍ୟୋ
ଜାତିନୀତ

: ଏକମାତ୍ର ପରିବେଶକ :
ଛାଇବାନୀ ଲିଙ୍ଗ
୭୭, ଧର୍ମତଳା ଟ୍ରିଟ୍, କଲିକତା-୧୦

ପାତ ମୁହଁ କମ୍ପଦିର

ସୁରଧୂଣୀ ନୟ ତ ନନ୍ଦୀ

ସମ୍ମତିର ତେଲ,

ସେଥା ସମେ ଟାନେ ସେଥାଯ ହାନେ

ସମେର ବୁକେଇ ଶେଳ

ଦାଦା ଗୋ, ନିଜେର ଚୋଥେଇ ଯାଓ ଦେଖେ ଏହି

ଭାର୍ତ୍ତମତୀର ଖେଳ ।

ଏକ ଶିଶିତେଇ ବ୍ୟାଧି ବାଲାଇ

ହାଁକ ଛେଡ଼େ କଷ ପାଲାଇ ପାଲାଇ

ସାରବେ ବ୍ୟାମୋ ଯେ ଗତିତେ ଛୋଟେ ତୁଫାନ

ମେଲ

ଦାଦାଗୋ, ନିଜେର ଚୋଥେଇ ଯାଓ ଦେଖେ ଏହି

ଭାର୍ତ୍ତମତୀର ଖେଳ ।

ରାଥଲେ ସରେ ଏକଟି ଶିଶି

ହାମେନ ଦେତୋ ଖୁଡ଼ୋ ବେତୋ ପିସି

ଆର ଗୟନା ଚାଓଯାର ବାଯନା ଭୁଲେ

ଭାଙ୍ଗେ ମାନେର ଦେଲ

ଭାଙ୍ଗେ ବୌଯେର ମାନେର ଦେଲ ।

ମୂଳ୍ୟ ଯେ ଏକ ଆଧୁନି

ଦାଦା ଗୋ, ଯାଓନା ନିଯେ ଏହି ମାଦୁଲି

ଆର ଏମନ ସୁଯୋଗ ଛାଡ଼ା ମାନେଇ

ଏକଟୁତେ ଟେନ ଫେଲ ।

ଏହି ମାଲା ଯେ ଚାଓ

ତୁମି ଏହି ମାଲା ଯେ ଚାଓ

କି ଦାମ ଦେବେ ନେବାର ଆଗେ

ଏକଟୁ ଭେବେ ନାଓ ।

ତୁମି ଏକଟୁ ଭେବେ ନାଓ

ଏ ମାଲା ଚାଇ ଯେ ଦିତେ

ତୁମି କି ପାରବେ ନିତେ ?

ନେବେ ତ ଦାମଟା ଆଗେ ଦାଓ ।

ନେବେ କି ନେବେନା ତା

ଏକଟୁ ଭେବେ ନାଓ

ତୁମି ଏକଟୁ ଭେବେ ନାଓ

ଏ ମାଲା ଆମାରଇ ଥାକ

କି ଲାଭ ତୋମାର ଦିଯେ

ଆମି ତବୁ ଥାକବ ସୁଶି

ଗଞ୍ଜଟୁକୁ ନିଯେ,

ତାର ଗଞ୍ଜଟୁକୁ ନିଯେ

ଆକାଶେ ଯେ ଚାନ୍ଦ ଜାଗେ

ଦୂରେ ତା' ଭାଲାଇ ଲାଗେ

ତାରେ କି ଚାଇଲେ କାହେ ପାଓ ?

—

ସଂକ୍ଷିପ୍ତ
କାଲିପଦ ସେମ

ଏହି ମାଲା ଯେ ଚାଓ

ବଲ ତ' କି ମନ ଚାଯ

ଚଲ ଏବନାଥ ଯାଇଗୋ,

ଯେ କଥାଟି ମରମେ

ଜେଗେ ଆହେ ମରମେ

ତୋମାରେ ଶୋନାତେ କାହେ ଚାଇଗୋ ।

ଗୁଣଗୁଣ ଅଲି ଗାୟ କଲି ତାଇ ଫୁଟଳ

ପରାନେର ବାଶିଟି ଯେ ସୁରେ ଭ'ରେ ଉଠଳ

ଆନନ୍ଦ ଦିଲ ଦୋଲ

ଅନୁରାଗ ହିଙ୍ଗେଲ

ତୁମି ଶୋନ ଆମି ଗାନ ଗାଇଗୋ ।

ପାଶାପାଶି ଆଜ ମୋରା ଜେଗେ ରବ ଦୁଇନେ

ମୁଖରିତ ହବେ ପ୍ରେମ ଶପଥେର କୁଜନେ

ଜେଗେ ରବ ଦୁଇନେ,

ତୁମି ଆଛ ପାଶେ ତାଇ ସବଇ ଭାଲ ଲାଗେ

ଆଜ

ଭୁବନ ଭରିଯା ଯେନ ବସନ୍ତ ଜାଗେ ଆଜ

ଏହି ଶୁଭ ଲଗନେ

ଚାନ୍ଦ ଜାଗେ ଗଗନେ

ତୁମି ଛାଡ଼ା କେହ ମୋର ନାଇଗୋ ।

অরোরা স্টুডিওতে গঢ়ীত

ছবি বিশ্বাস, কমল, কানু,
সমর, মিহির, ভানু, ছবি
রায়, স্বর্গতা প্রতা, রাজেশ্বরী,
বিজয় বসু, শ্রাম লাহা, অনিল,
আদিত্য, গণেশ, আশা দেবী,
শরৎ, তপেন, শিবু মুখো
সিদ্ধেশ্বর, নকুল, মঙ্গলা ও
সুচিতা সেন

সহকার্য়ী

পরিচালনায় :	নীতিশ রায়
	বিমল শী
	বিজয় বসু
চিত্র শিল্পে :	বিজয় গুপ্ত,
	বিজয় রায়
শব্দ-যন্ত্রে :	অনিল দাশ-গুপ্ত,
	আশীষ মিত্র
সম্পাদনায় :	পঞ্চানন চন্দ্ৰ,
	প্ৰণব ঘোষ
রসায়নাগারে :	রমেশ ঘোষ,
	অনিল মুখো
	সুধাংশু বন্দেয়া,
	গোপাল ঘোষ,
	হারাধন দাশ,
	সুরেন জানা।

ছায়াবাণী লিঃ এর পক্ষ হইতে প্রচার সচিব দীপ্তেন্দ্র কুমার সান্তান কর্তৃক
সম্পাদিত ও প্রকাশিত এবং দি প্রিণ্ট ইঙ্গিয়া, ঢাকা, মোহন বাগান লেন,
কলিকাতা ৪, হইতে মুদ্রিত।